instinct absolut personal vocea internațională a conștiinței universale, acest om nou, acest om deshidratat, este cel pe care nu-l recunosc. Conștiința voastră universală protejează o plantă în seră: acest produs teoretic, acest produs industrial nu are mai multă legătură cu omul decât are o portocală din California înfășurată în celofan și transportată peste continente cu o portocală din pom. Ambele sunt portocale: dar una are gustul pământului și crește și există într-un pom, așa cum este în natura lucrurilor, iar cealaltă nu mai este decât un produs de larg consum. Ați făcut din persoana umană un produs de larg consum. Astea se văd în statistici (trucate, de altfel), astea se numără, astea pentru export, astea pentru transport, astea se asigură și, dacă sunt distruse, primim banii înapoi. Nu pot face nimic, așa ceva nu este pentru mine, o *persoană umană*.

Atunci când ne gândim la o *persoană umană*, noi vedem un tată înconjurat de copiii lui, cu copiii lui în jurul mesei, în bucătăria soției lui, împărțindu-le supă și pâine, sau în casa lui de la periferie, și nu este atât de bine ca în ferma lui, sau ca în apartamentul lui de la etajul trei, și nu este atât de bine ca într-o casă de la periferie, și vine de la muncă și întreabă ce s-a mai întâmplat astăzi, sau în atelierul lui, și îi arată băiețelului său cum se face o scândură, cum să-și treacă mâna peste scândură ca să vadă dacă a făcut-o bine. Aceasta este *persoana umană* pe care o apărăm și o respectăm noi, această persoană umană și nu alta, și tot ceea ce îi aparține, copiii săi, casa sa, munca sa, câmpul său. Și spunem că această persoană umană are dreptul să aibă asigurată pâinea copiilor săi, să aibă o casă inviolabilă, să aibă o muncă respectată, să aibă un câmp care să-i aparțină. Pâinea copiilor săi să fie asigurată înseamnă că un negru, un asiatic sau un semit nu-i va lua locul la care are dreptul în interiorul orașului și să nu fie obligat, într-o zi, pentru a trăi, să fie proletarul sau sclavul străinilor. Casa sa să fie inviolabilă înseamnă că va putea să gândească ce vrea și să spună ce vrea, să fie stăpân la masa sa și stăpân în casa sa, să fie protejat dacă respectă edictele prințului, și că negrul, asiaticul sau semitul nu vor apărea în fața porții sale pentru a-i explica ce trebuie să gândească și pentru a-l invita să-i urmeze la închisoare. Munca sa să fie respectată înseamnă că se va reuni cu oamenii din meseria sa, cei pe care îi numește confrații sau colegii săi, cum vrem, și să aibă dreptul să spună, dacă munca este dură, că ceea ce face el valorează atâtea pâini, că fiecare oră de muncă

valorează atâtea pâini, că are și el dreptul să *trăiască*, adică să nu poarte pantofi rupți și haine peticite, să aibă un radio dacă are chef, o casă, dacă a economisit bani pentru asta, o mașină, dacă are rezultate bune în muncă, și această parte de *lux* pe care mașinile noastre i-o asigură, iar negrul, asiaticul sau semitul nu-i vor stabili în Winnipeg sau în Pretoria salariul zilei de muncă sau meniul mesei zilnice. Și câmpul său să-i aparțină înseamnă că are dreptul să se creadă stăpân în această casă pe care bunicul său a construit-o, stăpân în acest oraș pe care bunicul său și ceilalți bărbați din oraș l-au construit, că nimeni nu are dreptul să-l alunge din locuința sa, nici din casa sfatului, și că muncitorii străini, care nu fuseseră acolo atunci când s-a construit clopotul, negrii, asiaticii sau semiții care muncesc în mină sau care vând în intersecții, nu vor avea nimic de spus în legătură cu soarta băiețelului său. Acestea sunt ceea ce numim drepturile persoanei umane, și spunem că datoria suveranului nu este de fapt nimic altceva decât să asigure respectarea acestor drepturi esențiale și să-și administreze bine țara, ca un tată de familie, cum spun contractele de închiriere, așa cum un tată își conduce familia; legile nu sunt nimic altceva decât reguli înțelepte, cunoscute de toți, înscrise în consiliu de oameni competenți, afișate pe pereți și suverane; și aceste drepturi, fără care nu există nici un fel de cetate, trebuie să fie apărate prin forță dacă este nevoie și în orice caz printr-o protecție eficientă. Așa cum se poate vedea, suntem și noi partizanii apărării persoanei umane. Dar în acești termeni. Și nu *în sensul pe care îl înțelege Tribunalul*. Nu trebuie decât să ne înțelegem.

Acest om al pământului și al cetății, acest om care este *omul* de când există oameni și cetăți, este exact cel pe care tribunalul de la Nürnberg îl condamnă și îl repudiază. Căci noua lege îi spune: „Vei fi *cetățean al lumii*, vei fi și tu împachetat și deshidratat, nu vei mai asculta foșnetul pomilor tăi și vocea clopotelor tale, ci vei învăța să asculți vocea conștiinței universale, scutură-ți pământul din pantofi, țărane, acest pământ nu mai înseamnă nimic, este murdar, este incomod, ne împiedică să facem ambalaje drăguțe. Timpurile moderne au sosit. Salahorul polonez care își schimbă munca de douăsprezece ori pe an este același om ca și tine, telalul evreu care tocmai a sosit din Korotcha sau din Jitomir, este același om ca și tine, are aceleași drepturi ca tine pe pământul tău și în orașul tău, respectă negrul, o, țărane. Au aceleași drepturi ca tine și tu le vei face loc la masa ta și vor intra în consiliu unde te

vor învăța ce spune conștiința universală pe care tu nu o auzi încă atât de bine cât ar trebui. Și fiii lor vor fi domni și vor fi judecători deasupra fiilor tăi, vor guverna orașul tău și vor cumpăra pământul tău, căci conștiința universală le dă expres toate aceste drepturi. Cât despre tine, țărane, dacă unelteşti cu prietenii tăi și dacă regreți vremurile în care nu vedeai decât băieți din canton la sărbătorile orașului, să știi că vorbești împotriva conștiinței universale și legea nu te protejează în acest caz".

Căci aceasta este, într-adevăr, condiția omului după destituirea patriilor. Sunt susținute, prin presiune, regimuri care deschid larg ușa străinului. Se pretinde ca străinii să aibă aceleași drepturi ca locuitorii țării și sunt condamnate solemn toate tentativele de discriminare. Apoi nu se recunoaște, de regulă, decât o metodă de opinie pur numerică. Cu acest sistem, ce cetate nu va fi, într-un timp dat, supusă printr-o cucerire pașnică, ocupată fără uniformă și în cele din urmă oferită domniei străine?

Aici am atins punctul final. Diferențele naționale vor fi, încet-încet, uniformizate. Legea internațională se va instala cu atât mai bine cu cât legea națională nu va mai avea apărători. Administrațiile naționale pe care le descriam adineaori capătă, din această perspectivă, adevărata lor semnificație: statele nu vor mai fi decât arondismente administrative ale unui singur Imperiu. Și de la un capăt la celălalt al lumii, în orașe perfect identice, din moment ce au fost reconstruite după câteva bombardamente, va trăi sub legi asemănătoare o populație bastardă, o rasă de sclavi nedefinită și posomorâtă, fără geniu, fără instincte, fără glas. Omul deshidratat va domni într-o lume igienică. Bazare imense, în care va răsuna muzica, vor simboliza această rasă cu preț unic. Trotuare rulante vor delimita străzile. Vor transporta în fiecare dimineață la munca lor de sclavi șiruri lungi de oameni fără chip și îi vor aduce înapoi seara. Și acesta va fi pământul făgăduinței. Nu vor mai ști utilizatorii trotuarelor rulante că a existat odată o condiție umană. Nu vor ști ce erau cetățile noastre, pe vremea când erau cetățile noastre: nici noi nu ne mai putem imagina ce erau Gand sau Bruges pe vremuri. Vor fi uimiți că pământul a fost frumos și că noi îl iubeam atât de mult. Lor, conștiința universală pură, teorică, decupată în rondele, le va lumina cerul. Dar acesta va fi pământul făgăduinței.

Și deasupra va domni de fapt *Persoana Umană*, cea pentru care s-a purtat acest război, cea care a inventat această lege. Căci, în fine, este frumos să spui că există o *Persoană Umană*. Aceasta nu este germanul de la Volga, nu este balticul, nu este chinezul, nu este malgașul, nu este vietnamezul, nu este cehul, nu este proletarul, bineînțeles. *Persoana Umană* știm foarte bine ce este. Acest termen nu își are toată semnificația, se poate spune că nu are semnificație, *în sensul pe care îl înțelege Tribunalul*, decât dacă se aplică unui individ apatrid, care s-a născut într-o suburbie din Cracovia, care a suferit sub Hitler, a fost deportat, nu este mort, a fost cumva resuscitat sub forma unui patriot francez, belgian sau din Luxemburg, căruia trebuie să-i spunem cât de mult îl respectăm și îl adorăm. *Persoana Umană* este, în plus, înzestrată de obicei cu un pașaport internațional, cu o autorizație de export, cu o dispensă de import și cu dreptul de a rechiziționa apartamente. Să adăugăm că *Persoana Umană* astfel definită este în special depozitara conștiinței universale: este, ca să spunem așa, urna electorală. Are pentru aceasta organe de o sensibilitate deosebită, care le lipsesc altor oameni: astfel, în țara în care a ajuns, desemnează cu siguranță adevărații *patrioți* și detectează de la mare distanță organismele refractare la vibrațiile conștiinței universale. De asemenea, aceste haruri prețioase sunt utilizate cum îi convine în fața opiniei publice. Toate reacțiile lor vibratile sunt înregistrate cu precizie, iar totalul acestor vibrații constituie ceea ce se numește la un moment dat indignarea sau aprobarea conștiinței universale. Aceste vibrații formulează dogma pe care am spus-o deja și al cărei nume îl poartă: *apărarea persoanei umane.*

Rezultă de aici că apărarea persoanei umane, *în sensul pe care îl înțelege Tribunalul*, este un fel de adevăr matematic, puțin asemănător cu regula de trei simplă. Îl putem exprima astfel: „Oricine este apatrid și s-a născut la Cracovia rezidă în sânul comunității universale, și orice act care îl sufocă sau îl incomodează se resimte profund în sânul conștiinței umane; în măsura în care definiția voastră specifică vă îndepărtează de caracterul apatrid și de originea cracoviană, vă îndepărtați în aceeași măsură de comunitatea universală și ceea ce vă incomodează nu mai are decât o reflectare corespunzătoare conștiinței umane; dacă sunteți hotărât ostili față de indivizii apatrizi născuți la Cracovia nu faceți deloc parte din comunitatea universală și se poate întreprinde împotriva voastră tot ce este necesar fără ca conștiința umană să se simtă vreun pic lezată".